

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

พระมหาเผด็จ อดตุที่โป*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามและประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและข้าราชการครู (รับผิดชอบงานวิชาการ) ของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2560 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .902 เก็บข้อมูลช่วงเดือน ธันวาคม 2560 – กุมภาพันธ์ 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดีกว่าเพศชาย เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ สภาพการบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รัฐจึงต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อที่จะทำให้ประชากรของรัฐเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของชาติ ถ้าการจัดการศึกษามีคุณภาพ ประชากรก็มีคุณภาพด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารงานทั้งสี่ฝ่ายงานให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานสร้างทักษะด้านภูมิปัญญาให้เด็กได้มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา รู้จักแยกแยะ มีเหตุผล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

ในเรื่องของการบริหารกลยุทธ์นั้น งานด้านวิชาการก็นับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จากการศึกษาค้นคว้าของ อัสรายุทธ ศรีใจอินทร์ (2552, 288) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอกกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แบบรวมนเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกยังมีปัญหาในการจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากขาดวิทยากร และขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย ขาดการนิเทศ

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน นั้น พบปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบชั้นหรือไม่เพียงพอ ที่จะสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนตลอดจนผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กยังมีภาระงานที่ได้รับมอบหมายเชิงนโยบาย จากเหตุดังกล่าว ประกอบกับเหตุผลอื่น ๆ ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ประสงค์ เจริญพิณฑกุล 2553, 32)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สะท้อนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (ชญญา พงษ์ชัย และคณะ 2553, บทคัดย่อ) ที่พบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) มีปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพ 2) ปัญหาครูวิเคราะห์หลักสูตรไม่เป็น และไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร 3) จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถมีปัญหามากที่สุดและ 4) เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเข้าใจระเบียบการวัดและรวมรวมทั้งการขาดงบประมาณที่เพียงพอ ส่งผลให้การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหา

และการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (ปริยาภัสสร เสงี่ยม 2554, บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหา ด้านการบริหารงานวิชาการสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านบริหารการจัด กระบวนการเรียนการสอน และด้านบริหารการวัดผลและประเมินผล

สำหรับแนวคิดเรื่องการบริหารวิชาการ อาจออกแบบได้หลายรูปแบบดังเช่น ข้อกำหนดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552, 6-7) สรุปว่าการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 12 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนา แหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่กล่าวมา การที่ผู้บริหารสามารถบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้ประสบ ความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มุ่งมั่น และทุ่มเทการทำงานเป็นอย่างมากโดยเฉพาะ ในด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อัตราค่าจ้าง และ ระบบการบริหารจัดการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการ วางแผนพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้เหมาะสมกับบริบทของ การเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ครูวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ทราบระดับ การปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถใช้แนวทางแก้ไขสำหรับเป็น แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนใน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่ม โรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ซึ่งมี 55 โรงเรียน จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยใช้การเทียบเคียงจากตารางสำเร็จรูปของ Louis Cosen และคณะ Louis Cosen et al (2011,174) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 86 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จากงานวิชาการ 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนค่าแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพตำแหน่ง ลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จากงานวิชาการ 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale)
2. สร้างแบบสอบถามในแต่ละตอน โดยให้เนื้อหาของข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป
5. หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970, 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.902 (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จากผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำนวน 43 โรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูและผู้บริหารแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลช่วงเดือนธันวาคม – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 86 ฉบับ ได้คืน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

1) สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงเห็นว่าสถานศึกษามีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงกว่าเพศชายในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพิจารณากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน สาระสำคัญอภิปราย ได้ดังนี้

1) ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

สำหรับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาการใช้หลักสูตรและการสอนด้วยนวัตกรรมที่สอดคล้องกับข้อจำกัดของทรัพยากรในโรงเรียนให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของผู้บริหาร ครู นักเรียนสู่การพัฒนา มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารกับครูวิชาการเพศหญิงความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงาน

วิชาการสูงกว่าเพศชายในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ยกเว้นด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ประพันธ์ เมาเวียงแก (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารกับครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันทุกด้าน สอดคล้องกับ สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547) ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3) ผลการวิจัยความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมในทุก ๆ ด้านมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

สำหรับปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการทำวิจัย พบว่า บุคลากรขาดความรู้ ขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิษา เกาวิเศษ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ใน 10 จังหวัดภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการที่เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ชุมชนที่มีส่วนร่วมกับคณะกรรมการในการทำภารกิจนี้มากที่สุดเป็นตัวแทนผู้ปกครอง ส่วนปัญหาที่พบคือ ชุมชนและคณะกรรมการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติงานการ

บริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สรุปนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างสำหรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ การจัดการเรียนรู้ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเวียงสาที่มีครูน้อย และไม่ครบตามจำนวนชั้นเรียน ครูต้องสอนทุกวิชาหรือรับผิดชอบหลายชั้นเรียน และต้องรับผิดชอบงานธุรการชั้นเรียนไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี ศรีเพชร (2546) ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนมีปัญหาด้านแคลนบุคลากร ทำให้เกิดปัญหาการจัดครูเข้าชั้นเรียนไม่ครบชั้น ครูสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียน ครูขาดทักษะการสอนแบบบูรณาการ ครูมีภาระหน้าที่มาก ทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ ครูขาดความรู้เฉพาะทางไม่สามารถสอนได้ทุกวิชาในชั้นเดียวกันหรือมากกว่าหนึ่งชั้น

3.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาพบว่า มีระดับการ

ปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก พบปัญหาครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัย ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องการทำวิจัยและทำงานวิจัยน้อยมาก ไม่ได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ครูไม่ได้ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องขาดงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสรายุทธ ศรีใจอินทร์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรก คือ การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจาก ขาดวิทยากร และครูขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย สำหรับครูวิชาการที่เป็นปัญหาลำดับแรก คือ ขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัย และบุคลากรยังไม่ได้รับการพัฒนาทางการวิจัย มีข้อเสนอแนะคือ ส่งครูเข้าอบรมเรื่องการทำวิจัยรายบุคคล วิจัยชั้นเรียน และมีการติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง

3.4 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนปัญหาที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ คือ คุณครูมีประสบการณ์การทำงานน้อย ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายใน ครูไม่จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเนื่องจากเวลาน้อย บุคลากรไม่

เข้าใจกระบวนการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ มีการอบรมให้ความรู้ แก่ครูบรรจุใหม่ให้รู้จักการทำงานให้เป็นระบบ ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจ ร่วมปฏิบัติกับครูพร้อมให้คำแนะนำควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงาน นิเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งให้ครูมีการอบรมและขอคำชี้แนะจากผู้อำนวยการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของกลุ่มโรงเรียนในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จัดอบรมพัฒนาให้เกิดความรู้ในทิศทางเดียวกัน ควรให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ควรมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างโรงเรียนที่มีบริบทคล้าย ๆ กัน

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ครูควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการอบรมอาจปรับเป็นการอบรมด้วยตนเองศึกษาจากแผ่นงาน หรือใช้การอบรมออนไลน์ จัดปฏิทินการอบรมประจำปีการศึกษาเพื่อวางแผนด้านเวลาล่วงหน้า จัดหาครูเพื่อให้ตรงกับวิชาที่ขาด อาจมีการรวมกลุ่มโรงเรียนเพื่อจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอแก่การพัฒนานักเรียน และร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องผ่านการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัย และรวบรวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ครูได้ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ควรอบรมเรื่องการวิจัยรายบุคคล สนับสนุนวิจัยชั้นเรียนและมีการติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และทำคู่มือวิจัย

4. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีการอบรม แก่ครูบรรจุใหม่ ประชุมชี้แจง ร่วมปฏิบัติกับครูพร้อมให้คำแนะนำ ควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหาร การได้รับการอบรมทางวิชาการ รูปแบบการจัดการชั้นเรียน
2. การศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชัยญา พงษ์ชัยและคณะ (2553). *บทคัดย่อ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น กรุงเทพมหานคร.*
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2548). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เลย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร*
- ประสงค์ เมธิพนิตกุล. (2553, มกราคม). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้และคิดเป็น ด้วยการสอนบูรณาการภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารวิชาการ. 7(71):32.*
- ปรียาภัสสร เล็งเส. (2554). *การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์. กรุงเทพฯ.*
- มนตรี ศรีเพชร. (2546). *การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วรรณวิสา เภาวิเศษ. (2549). *สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 10 จังหวัดภาคใต้. ปริญญาโท กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร*
- สมบัติ พ่ายเรือคำ. (2553). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม. ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สุณี ทรัพย์ประเสริฐ. (2547). *การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย*

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัคราอุท สรีใจินทร์. (2552). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวม
เรียน. ปริญญาโท กศ.ด.(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร